

Polacy o polityce mieszkaniowej

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Na początku roku weszły w życie przepisy umożliwiające budowę domów jednorodzinnych na własne potrzeby do 70 metrów kwadratowych bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę, a zgodnie z zapowiedziami jesienią tego roku pojawi się ustawa likwidująca takie pozwolenia niezależnie od powierzchni, która ma zostać wprowadzona w życie w styczniu 2023 roku. Niedawno też ruszył program Mieszkanie bez wkładu własnego – ułatwiający zakup mieszkania na kredyt osobom mającym zdolność kredytową, ale nieposiadającym wystarczającego wkładu własnego. W naszym ostatnim sondażu¹ zapytaliśmy respondentów o opinie na temat tych nowych rozwiązań, a także o oczekiwane kierunki rozwoju polityki mieszkaniowej w Polsce. Interesowało nas, czy – zdaniem respondentów – państwo powinno przede wszystkim wspierać budownictwo komunalne, budowę mieszkań na wynajem czy też ułatwiać ludziom zakup własnych mieszkań lub budowę domów.

KIERUNKI ROZWOJU POLITYKI MIESZKANIOWEJ

Polacy w większości uważają, że państwo powinno przede wszystkim ułatwiać ludziom zakup własnych mieszkań i budowę własnych domów (55%). Zbliżone grupy respondentów są zdania, że powinno ono w pierwszej kolejności wspierać budowę mieszkań na wynajem w przystępnej cenie z możliwością ewentualnego wykupu (23%) bądź wspierać budownictwo komunalne dla osób mniej zamożnych (22%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (386) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

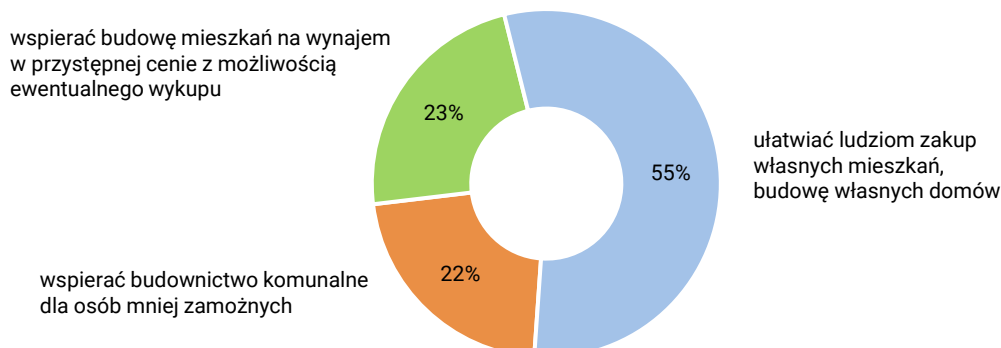
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS (CAWI).

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 30 maja do 9 czerwca 2022 roku na próbie liczącej 1050 osób (w tym: 61,6% metodą CAPI, 23,1% – CATI i 15,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, państwo powinno przede wszystkim:

Poglądy na ten temat zależne są od wieku i sytuacji materialnej badanych. Za wspieraniem przez państwo w pierwszej kolejności budownictwa komunalnego częściej opowiadają się najstarsi respondenci w wieku 65 lat i więcej (38%), za budową mieszkań na wynajem – osoby w wieku 55–64 lata (31%), a za ułatwianiem zakupu własnych mieszkań – respondenci w wieku 25–34 lata (73%). Uwzględniając natomiast sytuację finansową, zauważyć można, że osoby o relatywnie niskich dochodach *per capita* (do 1999 zł) trochę częściej niż pozostałe uważają, że państwo powinno przede wszystkim wspierać budownictwo komunalne. Zaznaczyć jednak należy, że badani o najniższych dochodach na osobę w rodzinie (do 1499 zł) również ponadprzeciętnie często opowiadają się za ułatwianiem zakupu własnych mieszkań, podobnie jak osoby o najwyższych dochodach (od 3000 zł wzwyż). Natomiast za wspieraniem budowy mieszkań na wynajem nieco częściej niż pozostali są ankietowani o dochodach *per capita* od 1500 zł do 2999 zł.

TABELA 1

Dochody na jedną osobę	Czy, Pana(i) zdaniem, państwo powinno przede wszystkim:		
	wspierać budownictwo komunalne dla osób mniej zamożnych	wspierać budowę mieszkań na wynajem w przystępnej cenie z możliwością ewentualnego wykupu	ułatwiać ludziom zakup własnych mieszkań, budowę własnych domów
w procentach			
Do 1499 zł	29	14	57
Od 1500 zł do 1999 zł	28	29	43
Od 2000 zł do 2999 zł	22	29	49
Od 3000 do 3999 zł	25	19	55
4000 zł i więcej	21	26	53

Opinie na temat polityki państwa w tym zakresie zależne są od sytuacji mieszkaniowej badanych. Osoby mające własne mieszkania lub domy, mieszkające u rodziny lub wynajmujące mieszkania najczęściej są zdania, że państwo powinno przede wszystkim ułatwiać zakup własnych mieszkań i budowę własnych domów. Z kolei respondenci mieszkający w mieszkaniach spółdzielczych lokatorskich, komunalnych lub służbowych częściej niż pozostali uważają, że głównym zadaniem

państwa w obszarze polityki mieszkaniowej jest budowanie mieszkań komunalnych dla osób mniej zamożnych.

TABELA 2

Proszę powiedzieć, które z określić najlepiej oddaje Pana(i) sytuację mieszkaniową?	Czy, Pana(i) zdaniem, państwo powinno przede wszystkim:		
	wspierać budownictwo komunalne dla osób mniej zamożnych	wspierać budowę mieszkań na wynajem w przystępnej cenie z możliwością ewentualnego wykupu	ułatwiać ludziom zakup własnych mieszkań, budowę własnych domów
	w procentach		
Dom, mieszkanie, w którym mieszkam jest moją własnością (lub współmałżonka)	21	22	57
Jest to mieszkanie spółdzielcze lokatorskie*	40	20	40
Jest to mieszkanie komunalne (kwaterunkowe) lub służbowe	46	26	28
Mieszkam u rodziny w mieszkaniu, domu/Jest to mieszkanie wynajęte od kogoś**	17	23	60

* Wyniki należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę osób mieszkających w mieszkaniach spółdzielczych lokatorskich.

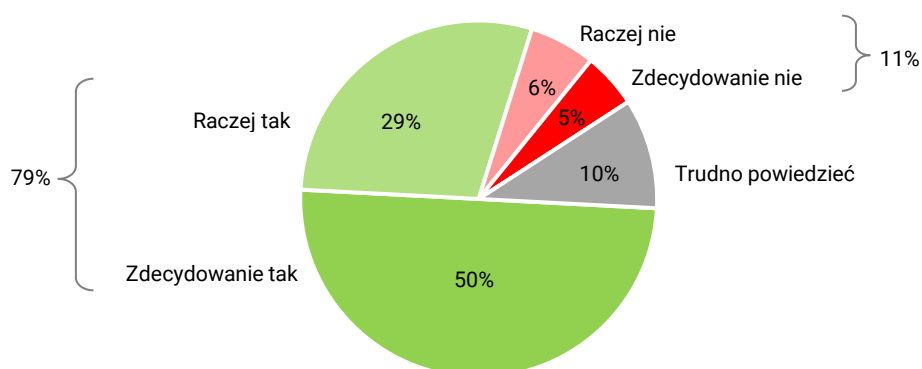
** Kategorie mieszkających u rodziny oraz wynajmujących zostały połączone ze względu na podobny profil społeczno-demograficzny. Są to przede wszystkim młodszy respondenci, do 35 roku życia.

STOSUNEK DO NOWYCH ROZWIĄZAŃ

Przepisy umożliwiające budowę domów jednorodzinnych na własny użytek do 70 metrów kwadratowych bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę popiera zdecydowana większość badanych (79%), w tym co drugi w sposób zdecydowany. Jedynie co dziewiąty jest im przeciwny (11%).

CBOS

RYS. 2. Na początku tego roku weszły w życie przepisy umożliwiające budowę domów jednorodzinnych do 70 metrów kwadratowych bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie czy też nie?

Projekt ten częściej jest popierany przez mieszkańców mniejszych miejscowości oraz badanych o niższych dochodach *per capita*. Opowiada się za nim 85% mieszkańców wsi (w tym 59% w sposób zdecydowany), podczas gdy wśród mieszkańców największych miast odsetki te są dużo niższe – 69% opowiada się za tym rozwiązaniem, w tym 37% w sposób zdecydowany. Przepisy dotyczące budowy domów jednorodzinnych bez pozwolenia częściej popierają osoby o dochodach poniżej 3000 zł na jedną osobę w rodzinie (83%–86% w zależności od kategorii, 52%–59% w sposób zdecydowany), a wśród osób o najwyższych dochodach poparcie to jest wyraźnie niższe (59% głosów poparcia, w tym 36% w sposób zdecydowany). W grupach społeczno-zawodowych zadowolenie z nowych przepisów najczęściej wyrażają pracujący na własny rachunek (91%, 58% w sposób zdecydowany), rolnicy (88%, 66% w sposób zdecydowany) oraz robotnicy wykwalifikowani (87%, 60% w sposób zdecydowany).

Najsilniej jednak stosunek do nowych przepisów różnicują poglądy polityczne oraz preferencje partyjne. Częściej niż inni popierają je osoby o prawicowych poglądach politycznych (87%), a w potencjalnych elektoratach – zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (88%), w drugiej kolejności – Konfederacji Wolność i Niepodległość (83%). Z kolei sprzeciw wobec tych przepisów częściej niż pozostali wyrażają identyfikujący się z lewicą, a w elektoratach – popierający Lewicę (30%) oraz Koalicję Obywatelską (26%).

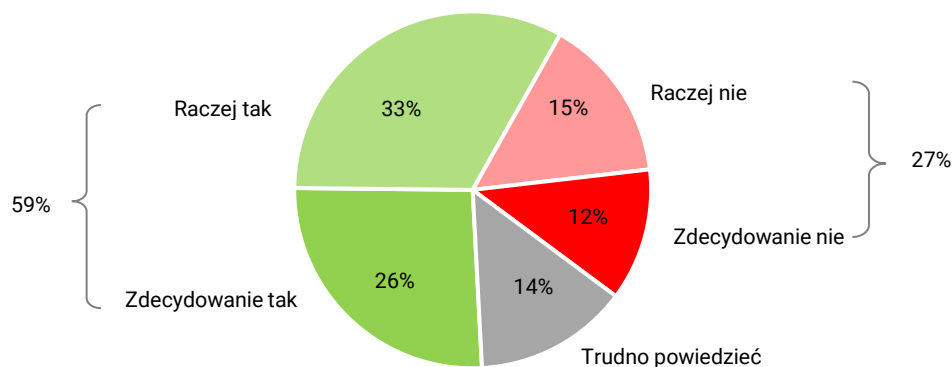
TABELA 3

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Na początku tego roku weszły w życie przepisy umożliwiające budowę domów jednorodzinnych do 70 metrów kwadratowych bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	88	4	8
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	83	11	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	72	17	12
Koalicja Obywatelska	64	26	10
Lewica*	57	30	13
Niezdecydowani, na kogo głosować	83	8	9
Niezamierzający głosować	79	13	8

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Niedawno ruszył program Mieszkanie bez wkładu własnego – ułatwiający zakup mieszkania na kredyt osobom mającym zdolność kredytową, ale nieposiadającym wystarczającego wkładu własnego. Poparcie dla tego pomysłu wyraża blisko trzy piąte badanych (59%).

RYS. 3. Niedawno ruszył program Mieszkanie bez wkładu własnego ułatwiający zakup mieszkania na kredyt osobom mającym zdolność kredytową, ale nieposiadającym wystarczającego wkładu własnego. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie czy też nie?

Częściej niż pozostali program ten popierają respondenci o niższych dochodach *per capita* – do 1999 zł (64%–65% w zależności od kategorii), z wykształceniem zasadniczym zawodowym (69%), mieszkający na wsi (65%) oraz w miastach liczących od 20 000 do 99 999 mieszkańców (64%). Z kolei sprzeciw wobec niego ponadprzeciętnie często wyrażany jest przez mieszkańców dużych i największych miast (35%–36% w zależności od kategorii), absolwentów wyższych uczelni (39%) oraz badanych, których dochody wynoszą co najmniej 4000 zł na osobę w rodzinie (49%).

Duże znaczenie w tym kontekście odgrywają poglądy polityczne oraz preferencje partyjne. Program ten częściej spotyka się z poparciem zwolenników prawicy niż lewicy (69% wobec 52%), a w elektoratach największych partii politycznych – sympatyków Prawa i Sprawiedliwości (73%).

TABELA 4

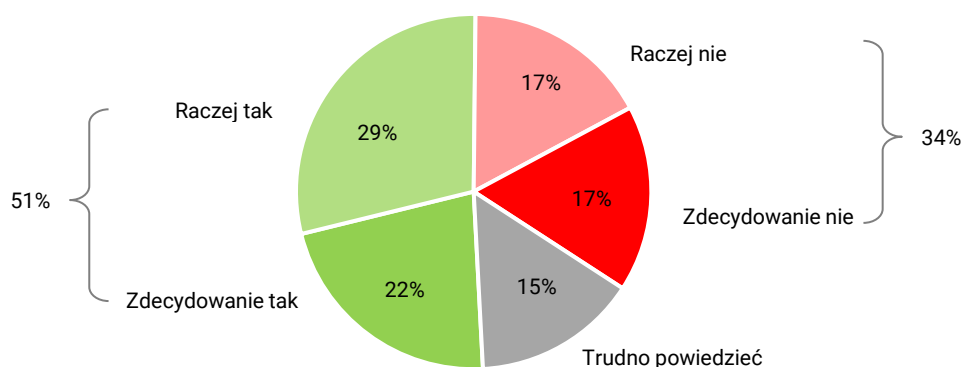
Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Na początku tego roku weszły w życie przepisy umożliwiające budowę domów jednorodzinnych do 70 metrów kwadratowych bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	73	17	10
Polska 2050 Szymona Hołowni	53	39	8
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	47	47	6
Koalicja Obywatelska	47	41	12
Lewica*	40	47	13
Niezdecydowani, na kogo głosować	60	24	16
Niezamierzający głosować	59	29	12

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Program zakłada też, że w miarę powiększania się rodziny państwo spłaci część gwarantowanego kredytu mieszkaniowego. Nieco ponad połowa badanych popiera ten pomysł (51%), a mniej więcej jedna trzecia jest jemu przeciwna (34%).

CBOS

RYS. 4. Program ten zakłada, że w miarę jak powiększać będzie się rodzina, państwo spłaci część gwarantowanego kredytu mieszkaniowego. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie takiego rozwiązania czy też nie?

Stosunek do tego rozwiązania w istotny sposób różnicują poglądy polityczne oraz preferencje partyjne. Częściej niż pozostali popierają je respondenci o prawicowych poglądach politycznych (60%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (68%).

TABELA 5

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Program ten zakłada, że w miarę jak powiększać będzie się rodzina, państwo spłaci część gwarantowanego kredytu mieszkaniowego. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie takiego rozwiązania czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	68	19	12
Polska 2050 Szymona Hołowni	48	44	9
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	47	47	6
Koalicja Obywatelska	41	49	10
Lewica*	35	55	10
Niezdecydowani, na kogo głosować	51	33	17
Niezamierzający głosować	52	35	13

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Polacy zapytani o ogólne kierunki rozwoju polityki mieszkaniowej w większości uważają, że państwo powinno przede wszystkim ułatwiać ludziom zakup własnych mieszkań lub budowę własnych domów, a dopiero w dalszej kolejności wspierać budowę mieszkań na wynajem bądź też budownictwo komunalne.

Przepisy, które weszły w życie na początku tego roku, umożliwiające budowę domów jednorodzinnych na własne potrzeby bez konieczności uzyskania pozwolenia cieszą się dużą akceptacją społeczną – są popierane przez zdecydowaną większość dorosłych Polaków. Doceniają je przede wszystkim osoby mniej zamożne, mieszkające w mniejszych miejscowościach. Program Mieszkanie bez wkładu własnego, który ruszył niedawno, popierany jest przez mniejszą grupę badanych niż przepisy umożliwiające budowę domów jednorodzinnych do 70 metrów kwadratowych bez pozwolenia. Niemniej jednak za jego wprowadzeniem opowiada się ponad połowa ankietowanych.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka